

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Сумська обласна державна адміністрація
Інститут педагогіки НАПН України
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України
Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ВИЩОЇ ОСВІТИ: ГЛОБАЛЬНИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИМІРИ ЗМІН

Матеріали IV Міжнародної
науково-практичної конференції

06–07 квітня 2017 року

Суми
Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка
2017

УДК 378:005.591.6(082)

ББК 74.584я43

I 66

*Рекомендовано до друку вченою радою Сумського державного
педагогічного університету імені А. С. Макаренка
(протокол № 10 від 27.03.2017 р.)*

Редакційна колегія:

А. А. Сбруєва – доктор педагогічних наук, професор (відповідальний редактор);

Т. М. Дегтяренко – доктор педагогічних наук, професор;

С. Б. Кузюкова – доктор психологічних наук, професор;

Г. Ю. Ніколаї – доктор педагогічних наук, професор

О. І. Огієнко – доктор педагогічних наук, професор;

О. Г. Козлова – кандидат педагогічних наук, професор;

М. О. Лазарєв – кандидат педагогічних наук, професор;

М. А. Бойченко – кандидат педагогічних наук, доцент;

С. М. Кондратюк – кандидат педагогічних наук, доцент;

А. О. Полянничко – кандидат педагогічних наук, доцент;

Т. Б. Тарасова – кандидат психологічних наук, доцент;

І. А. Чистякова – кандидат педагогічних наук, доцент

Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний та національний виміри змін : матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (06–07 квітня 2017 року, м. Суми). – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. – 292 с.

ISBN 978-966-698-237-0

Збірник містить матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний та національний виміри змін».

У матеріалах конференції розглядаються філософські та методологічні засади інноваційного розвитку вищої освіти; стратегії інноваційного розвитку вищої освіти в Україні та в світі; проблеми організаційно-педагогічного забезпечення інноваційного розвитку вищої педагогічної освіти в Україні та у світі; управління інноваційним розвитком вищої освіти в глобальному та національному контекстах; психологічні основи інноваційного розвитку вищої освіти; особливості професійної підготовки менеджерів інноваційного розвитку вищої освіти в Україні та в світі; питання оптимізації інноваційної освіти і процесів самореалізації творчого потенціалу особистості; інновації у підготовці фахівців з дошкільної та початкової освіти; інноваційні технології професійної підготовки соціальних працівників у суспільстві ризику та інновації у професійній підготовці фахівців корекційної та інклюзивної освіти.

ISBN 978-966-698-237-0

УДК 378:005.591.6(082)

ББК 74.584я43

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ФІЛОСОФСЬКІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Денижников С. С. Глобальні виклики сучасної електронної цивілізації.....	3
Комарова О. В. Методологічні орієнтири на формування системи знань старшокласників у фаховій підготовці майбутніх учителів біології	6
Смирнов В. А. Общество знания VS постсекулярное общество: проблемы знания, науки, образования.....	10
Томарсва Н. О. Впровадження інтерактивних технологій під час вивчення латинської мови студентами спеціальності «фармація».....	13
Шумакова С. М. Сучасне розуміння та стратегічний контекст актуалізації проблеми професійної компетентності	16

РОЗДІЛ 2. СТРАТЕГІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ТА У СВІТІ

Айтбаева А. Б., Шайгозова Ж. Н. Методологические основы новой парадигмы художественного образования в современных реалиях.....	20
Білокопитов В. І. Процес забезпечення якості вищої освіти: регіональний рівень співпраці	26
Бокша Н. І. Особливості надання освітніх послуг вищими навчальними закладами Чехії та Словаччини.....	28
Борзенко О. П. Інноваційні процеси розвитку сучасної вищої освіти.....	30
Грицай Н. Б. Сучасні тенденції розвитку природничої освіти в загальноосвітній та вищій школі	32
Datsko O. V. European quality assurance forum as an example of European University Association activity	35
Желанова В. В. Контекстуалізація професійної підготовки майбутнього педагога як стратегічний принцип сучасної вищої освіти.....	38
Зарубінська І. Б., Полухін А. В. Система вищої освіти України як національне надбання в умовах інтернаціоналізації	41
Зосименко О. В. Формування позитивного іміджу кафедри вищого навчального закладу	45
Zubitashvili K. Strategies for implementing multicultural education in academic curriculum	48
Кобюк Ю. М. Університетська освіта в Австралії: становлення та розвиток.....	52
Козлова О. Г., Скоробагатська О. І., Козлов Д. О. Технологізація навчального процесу в освітньому просторі магістратури	54
Корбут О. Г. Критичне мислення як один із важливих компонентів навчання англійської мови студентів технічних спеціальностей	56
Креденень Н. Я. Ступенева підготовка фахівців сфери послуг у системі соціального партнерства Австрії та Німеччини.....	58
Литовченко І. М. Навчальний центр як основний структурний підрозділ для навчання в організаціях: на матеріалі Сполучених Штатів Америки	61
Матковська М. В. Актуальні проблеми післядипломної педагогічної освіти ...	64

Фещук А. М. Технологія веб-квест як засіб підвищення мотивації до іншомовної підготовки майбутніх фахівців із прикладної механіки	252
Лун Цюянь Формування уваги у студентів факультетів мистецтв у процесі вокальної підготовки	254
Чуричканич І. Е. Метод мозкового штурму в когнітивній графіці	256
Шарифова Т. Ф. Самоактуалізація личности педагога в условиях инновационной деятельности	258
Шучао Ши Компонентна структура фахової самореалізації студентів-вокалістів	261

РОЗДІЛ 8. ІННОВАЦІЇ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ З ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Дудник О. М. Педагогічна задача контекстної спрямованості: сутність та структура	264
Каконашвили Ия. Психо-эмоциональные проблемы и возможные стратегии их урегулирования при определении разграничительной оценки среди учащихся 5-г класса	267
Шулигіна Р. А. Формування етико-професійного світогляду майбутнього вчителя початкової школи	270

РОЗДІЛ 9. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ У СУСПІЛЬСТВІ РИЗИКУ

Батанова А. Работа социального педагога с тревожными детьми	273
Переяслова К. В. Особливості соціально-педагогічної профілактики правопорушень неповнолітніх засобами діяльності відділу ювенальної превенції	277

РОЗДІЛ 10. ІННОВАЦІЇ В КОРЕКЦІЙНІЙ ТА ІНКЛЮЗИВНІЙ ОСВІТІ

Золотарьова т. В. Ділові ігри на практичних заняттях зі спеціальних методик викладання навчальних дисциплін	281
Прядко Л. О. Роль керівника навчального закладу в реалізації інклюзивної освіти	283

- Возникновение конфликтных ситуаций между учителем и ребенком, учителем и родителем.
- Низкие показатели оценок
- Выявление сильных и слабых сторон ученика и затруднения в ходе помощи обучения ученика
- Создание безопасной, спокойной психо-эмоциональной среды.

ЛИТЕРАТУРА

1. История педагогики (ред. Н. Васадзе). – изд., Ганатлеба, 1988.
2. Циловани Роль педагогически организованной среды в развитии ребенка / Циловани. – Тб., 1999.
3. Амонашвили Ш. Взаимозависимость и воспитание / Ш. Амонашвили // Школа и жизнь, 1983.
4. Тамта Кобахидзе Книга учителя / Тамта Кобахидзе, Георгий Нозадзе, Майя Инасаридзе, Манана Бочоршвили. – Тб. : изд. Центра профессионального развития учителей, 2016.
5. Роберт Марзано Эффективное обучение в школе / Роберт Марзано.
6. Амонашвили Ш. Воспитательная и образовательная функция оценки учения школьников / Ш. Амонашвили. – М. : изд. «Педагогика», 1984. – С. 81.

Р. А. Шулигіна
НПУ ім. М. П. Драгоманова

ФОРМУВАННЯ ЕТИКО-ПРОФЕСІЙНОГО СВІТОГЛЯДУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Формування фахівця вищої кваліфікації в усі часи було однією з нагальних потреб суспільства, беручи до уваги, що будь-яка освітня система формує практичний світогляд людини, за якого поєднується діяльність із загальними світоглядними цінностями, закладеними в основу цієї системи. Світогляд є цементуючим чинником розумового, морального, естетичного розвитку особистості майбутнього вчителя, надає поведінці цілеспрямованості, сприяє реалізації гуманістичних ідеалів, але в умовах тотального ідеологічного моніторингу світоглядне самовдосконалення вчителя мало умовний характер.

У наукових джерелах поняття «світогляд» тлумачиться як система поглядів людини на об'єктивний світ, ставлення її до навколишньої дійсності й самої себе, а також зумовлені цими поглядами основні життєві позиції, переконання, ідеали, принципи пізнання й діяльності, а також ціннісні орієнтації.

Методологічні підходи до з'ясування феномену світогляду окреслено в дослідженнях філософів Р. Арцишевського, В. Афанасьєва, Є. Бистрицького, В. Вернадського, С. Кримського, В. Огнев'юка, В. Соловйова, О. Спіркіна, В. Черноволенка, В. Шинкарука, О. Яценко та ін. Психолого-педагогічні аспекти становлення та функціонування світогляду особистості подано в наукових працях А. Асмолова, І. Бежа,

Л. Божович, С. Гончаренка, Р. Гуревича, Н. Менчинської, Е. Монозона, Т. Мухіної, К. Платонова та інших. Проблема формування світогляду висвітлено в наукових розвідках А. Азархіна, О. Артюхова, В. Буянова, Л. Корміної, Л. Потапюк, В. Шинкарука та ін.

Однак серед науковців, які предметно займаються цією проблемою, немає єдності щодо визначення світогляду та його типізації. У дослідженнях знаходимо визначення мистецького, релігійного й наукового світоглядів майбутніх учителів. Зокрема, С. Гончаренко вважає, що існує три типи світогляду – життєвий (щоденний), філософський і релігійний. С. Совгіра акцентує увагу на формуванні екологічного світогляду. І. Бех, В. Бондар, С. Сластьонін, К. Чорна та інші вчені розглядають проблеми розвитку гуманістичного світогляду.

Звертаючись до проблеми формування світогляду майбутнього вчителя початкової школи плануємо виходити з розуміння, що світогляд – це система поглядів особистості на життя, яку необхідно конструювати на етапі професійної підготовки у вищому навчальному закладі, зміст якої має бути гнучким, варіативним з урахуванням швидкоплинних суспільних трансформацій. Світогляд визначає загальну спрямованість на професійну діяльність і поведінку людини, є її духовним середовищем і «внутрішнім Я». Осмислюючи свою суб'єктивність і навколишній світ, людина, завдяки світогляду, починає усвідомлювати себе здатною до його інтелектуального та практичного засвоєння, формуватися як індивідуальність. На особливу увагу заслуговує думка вчених С. Гессена, В. Зенковського, І. Львіна про те, що «лише світогляд дає людині усвідомлення власного місця у світі, і тим самим – ґрунт під собою» (за І. Сиземською). Стверджується завдання морально-етичної освіти С. Гессена, що полягає у сприянні розвитку свободи людини, тобто формування особистості й розкриття її персональності. Так, С. Гессен обґрунтовує гуманістичний світогляд і відповідні морально-ціннісні орієнтації, а також підіймає актуальне й у наш час питання інтерпретації культури та освіти, що для нашого дослідження є досить важливим.

Саме шляхом викладання навчальних дисциплін теоретичного та практичного спрямування, організації самоосвітньої діяльності, самоосвіти у ВНЗ можна ефективно впливати не лише на формування професійних якостей майбутнього вчителя початкової школи, а, передусім, на його світоглядні орієнтири, які є основою соціально зумовленого професійного самовизначення.

З різних позицій порушену наукову проблему досліджували також О. Бугайова, Е. Дурманенко, В. Кремень, А. Приятельчук, Н. Туринська, проте переважна більшість із них стосувалася питань, пов'язаних з усвідомленням людиною фізичної картини світу, розвитком матеріалістичних уявлень особистості.

Донедавна дослідники вважали, що етичні проблеми науки виникають лише у виняткових ситуаціях і специфічних галузях знань, однак науково-технологічний поступ генерує нові етичні проблеми. Цим

проблемам присвячено праці як зарубіжних, так і українських авторів, які досліджують теоретичні засади етики (Е. Агаці, І. Добронравова, С. Кримський, А. Маслоу, Р. Мертон, М. Марчук, В. Стьопін, Л. Сидоренко, І. Фролов, Б. Юдін та інші), етичну проблематику науки (К. Апель, Ю. Габермас, В. Гьосле, Г. Йонас, А. Ермоленко, В. Кохановський, Т. Лешкевич, С. Лебедев та ін.).

Професійну етику, її сутність у системі прикладного етичного знання, етикет педагога, професійну культуру розкривають О. Бобир, Г. Васянович, С. Вековшина, А. Донцов, В. Кулініченко, М. Кисельов, О. Перова, Л. Сидоренко, Л. Хоружа та ін.

У зарубіжній літературі цим питанням надається велика увага з боку таких учених, як: Р. Атфілд, Д. Бернардо, Е. Гайслер, Д. Карнегі, Л. Колдерг, В. Поттер, С. Шардлоу та ін.

Безпосередньо в педагогічній науці та практиці накопичений певний потенціал для вирішення наукових і практичних завдань, частково пов'язаних із проблемою формування професійно-етичної культури фахівця. У низці досліджень (С. Бондаревська, І. Зимня, В. Сластьонін та ін.) обґрунтовується сутність професійно-виховної етичної взаємодії в системі «викладач – студент».

Дисертаційні дослідження розкривають суміжні з досліджуваною проблемою аспекти, зокрема: «Теоретичні засади формування етичної компетентності майбутніх учителів початкових класів» (Л. Хоружа, 2004); «Педагогічні умови формування естетичного світогляду майбутніх учителів предметів гуманітарного циклу» (І. Зелена, 2010); «Теоретико-методичні засади виховання у майбутніх учителів морально-етичної культури» (Л. Москальова, 2011) та інші. Як засвідчив проведений аналіз, такий аспект як формування етико-професійного світогляду майбутнього вчителя початкової школи в науковій літературі недостатньо висвітлений. Цим пояснюється актуальність, необхідність та інтерес нашого наукового пошуку.

У структурі порушеної проблеми існують недостатньо вивчені питання, які охоплюють загальні філософсько-психолого-педагогічні проблеми особистості; особистість вчителя як ідеал і реальність; модернізація підготовки сучасного вчителя початкової школи у вищому педагогічному навчальному закладі; напрями й чинники формування особистісних характеристик майбутнього фахівця в сучасних умовах, які є перспективними для подальшого наукового вивчення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Естетика і етика педагогічної дії : збірник наукових праць. – Вип. 9. – Київ ; Полтава : [ПНПУ ім. В. Г. Короленка], 2015. – 210 с.
2. Хоружа Л. Л. Етичний розвиток сучасного педагога / Л. Хоружа // Естетика і етика педагогічної дії. – 2011. – Вип. 2. – С. 14–21.
3. Шулигіна Р. А. Педагогічна етика як моральний вимір професійної діяльності майбутнього вчителя / Р. А. Шулигіна // Педагогічна освіта: теорія і практика : збірник наукових праць – Вип. 20 (1–2016). – Ч. 1. – Кам'янець-Подільський, 2016. – С. 233–237.